

KOMPETENCIAFEJLESZTÉS A „NYELVKALAND ME” PROJEKT UTOLSÓ SZAKASZÁBAN

Beszámoló a tanártovábbképzésről és a projekt digitális élményelemeinek megvalósításáról

COMPETENCE DEVELOPMENT IN THE LAST PHASE OF THE „NYELVKALAND ME” PROJECT

Report on teachers' further training and the implementation
of the digital experiential elements of the project

BIKICS GABRIELLA¹ – PATAKI ÉVA²

Absztrakt: A beszámoló összefoglalja a „Nyelvkaland ME” projekt befejező szakaszának projekttevékenységeit, a tanártovábbképzés, a digitális élményfoglalkozások és a digitális élménynap kínálta lehetőségeket, a megvalósítás folyamatát, és bemutatja, milyen szakmai kompetenciákat fejlesztett a projekt a középiskolai tanárok és tanulók, az egyetemi oktatók és hallgatók, valamint a projekt menedzsmentje és szakmai vezetése vonatkozásában.

Kulcsszavak: kompetenciafejlesztés, digitális élményfoglalkozás, digitális élménynap, projekt, nyelvváltás

Abstract: This report summarizes the project activities of the final stage of the “Nyelvkaland ME” project, including the possibilities offered by the further training of the secondary school teachers involved, digital classes using experiential education, and digital project days. It also discusses the process of implementation, and highlights the professional competencies developed in the project with regard to the secondary school teachers and students, as well as the university instructors and students participating in the project, and project management and professional leaders.

Keywords: developing competencies, digital classes using experiential education, digital project days, project, switching to another foreign language

BEVEZETÉS

A *Nyelvkaland ME Nyelvtanulással a boldogulásért* EFOP-3.2.14-17 projekt harmadik, befejező szakasza lényegesen eltért a két előző szakasztól, és részben tervezett, részben kényszer szülte szakmai tervezés során valósult meg. Elsősorban a középiskolai nyelvtanári és a

¹ BIKICS GABRIELLA
egyetemi docens
Miskolci Egyetem Modern Filológiai Intézet
Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék
bikicsg@gmail.com

² PATAKI ÉVA
egyetemi adjunktus
Miskolci Egyetem Modern Filológiai Intézet
Angol Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék
vicapataki@yahoo.com

tanulói célcsoport, másodsorban az oktatói és a hallgatói célcsoport vonatkozásában új kompetenciák fejlesztésére került sor. Ezek az új készségek a következők voltak: új **szakmai és szakmódszertani ismeretek**, valamint **digitális kompetenciák** megszerzése és fejlesztése, a **tervezés**, a **szervezés**, a **problémamegoldás**, a **kooperáció**, a **konfliktuskezelés** új stratégiái.

A nyelvtanárok esetében a projekt harmadik harmadában, vagyis az 5. és 6. projektfélévben valósultak meg a szakmai tervben vállalt tanártovábbképzések, a középiskolás tanulók pedig digitális élménynyel foglalkozáson és élménynapon vehettek részt. A beszámoló ezek összefoglalására és reflexiójára terjed ki.

1. KOMPETENCIAFEJLESZTÉS A NYELVTANÁROK VONATKOZÁSÁBAN

1.1. Tanártovábbképzések a középiskolai nyelvtanárok számára

A szakmai tervben vállaltaknak megfelelően a projekt a részt vevő tanárok élménypedagógiai továbbképzését is célul tűzte ki. Erre 2019. július 7-én, 2020. január 27-én és augusztus 25-én került sor. Az előadásokat a projekt szakmai vezetője, alprojektvezetői és a Tanárképző Intézet munkatársai tartották a projektben aktuálisan részt vevő 39 csoport angol és német nyelvtanárai számára. A továbbképzés célja a nyelvtanárok **szakmai ismereteinek** bővítése az élménypedagógia és a szakmódszertan vonatkozásában. Az előadások a legújabb kutatási eredményeket foglalták magukban, illetve a projekt tapasztalataira közvetlenül reflektáltak. A hét előadó közül négy vett részt vagy vesz részt jelenleg is középiskolások nyelvoktatásában, így az elméleti ismereteiket és közvetlen gyakorlati tapasztalataikat jól össze tudták kapcsolni, ami a nyelvtanárképzésben fontos szempont.

A továbbképzések tematikája a következő volt:

1. táblázat

Az első tanár-továbbképzési rendezvény

A továbbképzés időpontja:	2019. július 4. (csütörtök)
A továbbképzés helyszíne:	Miskolci Egyetem C/1 épület 301-es terem
A továbbképzés programja:	
Dr. Mokrainé Orosz Angéla <i>egyetemi adjunktus, projektmenedzser</i>	Megnyitó
Dr. Bikics Gabriella <i>egyetemi docens, szakmai vezető</i>	Az élménypedagógia koncepciója
Dr. Dobos Csilla <i>egyetemi docens, projekt munkatárs</i>	Miért jó a nyelvkaland? – A Miskolci Egyetem <i>Nyelvkaland ME – Nyelvtanulással a boldogulásért</i> című projektjében részt vevő hallgatók motivációi
Dr. Mokrainé Orosz Angéla <i>egyetemi adjunktus, projektmenedzser</i>	A „Nyelvkaland ME” projektben részt vevő középiskolai nyelvtanárok tapasztalatai
Magnuczné dr. Godó Ágnes <i>egyetemi docens, angol alprojektvezető</i>	A nyári projekt feladatok
Bazsóné dr. Sörös Mariann <i>egyetemi docens, német alprojektvezető</i>	Tapasztalatcsere – a nyelvtanár kollégák eddigi tapasztalatai, javaslatai
Reflexió, kérdések, hozzászólások	

2. táblázat

A második tanártovábbképzési rendezvény

A továbbképzés időpontja:	2020. január 27. (hétfő)
A továbbképzés helyszíne:	MTA MAB Székház 3530 Miskolc, Erzsébet tér 3.
A továbbképzés programja:	
Dr. Pataki Éva <i>egyetemi adjunktus, projektmenedzser</i>	Megnyitó
Kovácsné dr. Duró Andrea <i>egyetemi docens, projekt munkatárs</i>	Élménypedagógia a csoportmunkában (KIP)
Sasvári Anna <i>projekt munkatárs</i>	A hagyományos nyelvoktatás és a rossz tanári beidegződések negatív következményei
Dr. Lubinszki Mária <i>egyetemi docens, projekt munkatárs</i>	Élménypedagógia a pszichológus szemével
Magnuczné dr. Godó Ágnes <i>egyetemi docens, angol alprojekt vezető</i>	Projektpedagógia a differenciált nyelvoktatás szolgálatában
Bazsóné dr. Sörös Mariann <i>egyetemi docens, német alprojekt vezető</i>	A nyelvoktatás nehézségei a szakképzésben
Dr. Bikics Gabriella <i>egyetemi docens, szakmai vezető</i>	A „Nyelvkaland ME” projekt élménypedagógiai rendezvényei
Reflexió, kérdések, hozzászólások	

3. táblázat

A harmadik tanártovábbképzési rendezvény

A továbbképzés időpontja:	2020. augusztus 25. (kedd)
A továbbképzés helyszíne:	Miskolci Egyetem A/6 épület fszt. XX. és XXI. előadó
A továbbképzés programja:	
Dr. Pataki Éva <i>egyetemi adjunktus, projektmenedzser</i>	Megnyitó
Dr. Bikics Gabriella <i>egyetemi docens, szakmai vezető</i>	Az élménypedagógia kialakulása és fejlődése Németországban és Nagy-Britanniában
Kovácsné dr. Duró Andrea <i>egyetemi docens, projekt munkatárs</i>	Élményalapú nyelvtanulás – A tanulók véleménye a „Nyelvkaland ME” élménynapokról
Dr. Magnuczné dr. Godó Ágnes <i>egyetemi docens, angol alprojekt vezető</i>	Az élménypedagógia lehetőségei a nyelvoktatásban: digitális megoldások, projekt munka és interkulturális kalandozások
Bazsóné dr. Sörös Marianna <i>egyetemi docens, német alprojekt vezető</i>	Performatív módszerek a nyelvoktatásban
Murvainé Ádám Anetta <i>egyetemi adjunktus, projekt munkatárs</i>	Tanárjelöltek „kihívásos terepen”: hallgatók felkészítése a szociokulturális különbségek kezelésére
Dr. Lubinszki Mária <i>egyetemi docens, projekt munkatárs</i>	Élmények és határhelyzetek: a stresszkezelés lehetőségei pedagógusoknál
Dr. Magnuczné dr. Godó Ágnes <i>egyetemi docens, angol alprojekt vezető</i>	Az angol digitális feladatgyűjtemény bemutatása
Bazsóné dr. Sörös Marianna <i>egyetemi docens, német alprojekt vezető</i>	A német digitális feladatgyűjtemény bemutatása
Reflexió, kérdések, hozzászólások	

A tanártovábbképzés lebonyolítása csak kismértékben tért el a 2017 augusztusi szakmai tervezettől. A 2020-ra tervezett tanártovábbképzési programot a folyamatos reflexió céljából már 2019-ben megkezdjük. A 2020-ra tervezett továbbképzések egy részét a járványhelyzet és a digitális munkarendre való áttérés miatt online módon valósítottuk meg.

4. táblázat
Tanártovábbképzés: Terv és megvalósítás

Szempont	Tervezet (2017)	Megvalósítás (2020)
A továbbképzés címe	Élményalapú idegennyelv-oktatás	„Nyelvkaland ME” Szakmai tanártovábbképzés
A részt vevő tanárok	32 fő	38 fő
Helye	Miskolci Egyetem	Akadémiai székház / Miskolci Egyetem
Időtartam	30 óra	Személyes részvétellel: 15 óra Online részvétellel: 15 óra Kutatási és projektfeladatok: 2019. június–július–augusztus: <i>Élménypedagógiai elemek megjelenítése a nyelvtanári gyakorlatban</i> , 2020 június–július–augusztus: <i>Digitális eszközök a nyelvoktatásban</i>
Időpont	3 alkalommal 2020 tavaszi félév	3 alkalommal Szakmai továbbképzés: 2019. július 4. (3 óra) Továbbképzési konferenciák: ³ 2020. január 27. (6 óra), 2020. augusztus 25. (6 óra)
Az elméleti és gyakorlati részek aránya	elmélet: =10 óra gyakorlat: =20 óra	elmélet = 10 óra gyakorlat = 20 óra (online reflexiók és kutatási feladatok)
Tematikák	Interkulturális tanulás és élmények Az élmény interkulturális összefüggései	<i>Dr. Bikics Gabriella:</i> Az élménypedagógia koncepciója / Az élménypedagógia kialakulása és fejlődése Németországban és Nagy-Britanniában <i>Dr. Lubinski Mária:</i> Élménypedagógia a pszichológus szemével
	Az élményalapú nyelvoktatás elméleti háttere (választás szerint) 1. Élményelemek a nyelvórán 2. Színház a nyelvórán 3. Waldorf-nyelvoktatás 4. Játékok a nyelvórán	<i>Kovácsné dr. Duró Andrea:</i> Élménypedagógia a csoportmunkában <i>Bazsóné dr. Sörös Marianna:</i> Performatív módszerek a nyelvoktatásban
	Élményelemek a modern tankönyvekben: tankönyvelemzés, példagyűjtés kiscsoportokban, prezentációk, reflexió, tapasztalatcseré / Élmény-e az irodalmi szöveg a digitális korban? / Élménypedagógia és digitális nyelvtanulás	Az angol és a német digitális feladatgyűjtemény bemutatása <i>Magnuczné dr. Godó Ágnes:</i> Projektpedagógia a differenciált nyelvoktatás szolgálatában Az élménypedagógia lehetőségei a nyelvoktatásban: digitális megoldások, projektmunka és interkulturális kalandozások
	Új utakon a nyelvtanulás	<i>Sasvári Anna:</i> A hagyományos nyelvoktatás és a rossz tanári beidegződések negatív következményei / <i>Bazsóné dr. Sörös Marianna:</i> A nyelvoktatás nehézségei a szakképzésben

³ 2020 tavaszán a digitális iskolai munkarend miatt nem kerülhetett sor három továbbképzési napra, hanem csak kettőre. Az elmaradt továbbképzési feladatokat a nyári hónapokban online úton valósítottuk meg.

		<i>Murvainé Ádám Anetta:</i> Tanárjelöltek „kihívásos terpen”: hallgatók felkészítése a szociokulturális különbségek kezelésére
	Óratervezés és órai munka kivitelezése a Screenager digitális rendszerrel, csoportos, egyéni munka, prezentáció, jó gyakorlatok	Az angol és a német digitális feladatgyűjtemény bemutatása
	A továbbképzésbe szeretnénk beépíteni a motivációs bemeneti és kimeneti tesztek eredményeit	<i>Dr. Dobos Csilla:</i> Miért jó a nyelvkaland? – A Miskolci Egyetem <i>Nyelvkaland ME – Nyelvtanulással a boldogulásért</i> című projektjében részt vevő hallgatók motivációi <i>Dr. Mokrainé Orosz Angéla:</i> A „Nyelvkaland ME” projektben részt vevő középiskolai nyelvtanárok tapasztalatai

1.2. Digitális feladatok a középiskolai nyelvtanárok számára

A digitális iskolai munkarendre való átállás nagy kihívás elé állította a középiskolai nyelvtanárokat. Az előző félévekhez hasonlóan továbbra is minden hónapban tanári beszámolóban kellett **reflexiót** írniuk az adott hónapban elvégzett projektmunkáról. Ezen felül nyári feladataik közé tartozott az **innováció** is, például élménypedagógiai projektek önálló tervezése, a koordinátorok számára pedig a **disszemináció**: a projekt bemutatása az iskola honlapján. A nyelvtanárok digitális kompetenciáinak fejlesztését a projekt utolsó szakaszában azok az önállóan kidolgozandó feladatok szolgálták, melyeket az alábbi minta alapján digitálisan kellett beküldeniük az alprojektvezetőknek.

5. táblázat

Digitális mintafeladat a nyelvtanárok számára

Digitális alkalmazások				
Alkalmazás elnevezése, pl. 0 Kahoot		Alkalmazás elérhetősége 0 https://kahoot.com/		
Mintafeladat				
1. alkalmazás				
Elnevezés	Eszközigény	Időtartam	Szint	Témakör
Kahoot	Internet, PC, tablet vagy okostelefon	6–8 perc	A2+ / B1+	Ételek
Mely készség fejlesztésére alkalmas	Szókincs	A feladat leírása	Kompetitív szókincsfeladat, amely a feleletválasztós struktúra segítségével alkalmas a szókincs többszöri visszaforgatására, és a hasonló szókincselemek közti különbségek megvilágítására.	
Elérhető: https://play.kahoot.it/v2/?quizId=1bcf1af2-18b7-4b23-8b03-8f8b920dc995				

2. KOMPETENCIAFEJLESZTÉS A KÖZÉPISKOLAI TANULÓK VONATKOZÁSÁBAN

2.1. Digitális élményszolgáltatások

A digitális iskolai munkarendre való hirtelen átállás a középiskolákhoz hasonlóan a „Nyelvkaland ME” projektet is váratlanul érte. Március közepéig a hallgatók az élményszolgáltatások mintegy felét már személyes iskolai jelenléttel megvalósították, a szolgáltatások második felét azonban digitális úton kellett megtartaniuk. Szerencsére az egyetemisták és a középiskolások korosztálya számára az online kapcsolattartás és ismeretszerzés nem okoz problémát. A nehézséget ugyanazok a problémák jelentették, amelyeket az iskolák is éreztek: a hátrányos

helyzetű családokban hiányzott vagy kevés digitális eszköz állt rendelkezésre, illetve nem volt kialakult platformja a kapcsolattartásnak, a Facebook, a messenger, az e-mail, a Redmenta és a Google Classroom egyaránt használatban volt.

2.2. Digitális élménynap

Az első Digitális élménynapra 2020. szeptember 17-én került sor. A szakmai tervben ez eredetileg nem szerepelt, azt azonban felülírta a járvány miatti óvatosság. A tanulók számára a digitális világ már önmagában is élményforrás, ezért nagy várakozással tekintettek az élménynap elé. A tavaszi digitális élményfoglalkozásokkal ellentétben szerencsére a feladatokat nem mindenkinek egyedül otthon kellett megoldania. A tanulók saját iskolájuk egy termében gyűltek össze, a fényképek tanúsága szerint vagy egy laptop előtt, vagy az informatikai teremben számítógépek előtt ültek, vagy interaktív táblára kivetítve nézték a bejelentkezést. Hét különböző állomást „jártak be” a 7. és a 8. táblázatban foglaltak szerint.

3. KOMPETENCIAFEJLESZTÉS AZ OKTATÓK ÉS A HALLGATÓK VONATKOZÁSÁBAN

3.1. Hallgatók a digitális élményfoglalkozásokon

A projektben részt vevő hallgatók a váratlan és nehéz helyzetben legjobb tudásuk szerint igyekeztek helytállni, a tanulókat elérni, motiválni, együttműködésre bírni. Sajnos, a technikai lehetőségek nem tették lehetővé a vizuális kapcsolattartást, így a hallgatók személyiségéből, lelkesedéséből eredő hatás a foglalkozások digitális megvalósításakor már nem tudott érvényre jutni. Hallgatók és tanulók számára egyaránt tanulság volt: a legnagyobb digitális eszközök sem képesek pótolni a személyiség varázsát és a személyes kapcsolattartást.

3.2. Oktatók a digitális élménynapon

A digitális élménynap feladatainak tervezése előtt az oktatók még összegezték és elemezték az előző négy élménynapra kidolgozott feladattípusokat. Sor került ezek összegyűjtésére, hogy megjelenhessenek és visszakereshetők legyenek a digitális feladatgyűjteményben.

6. táblázat

A feladatgyűjteményben összegyűjtött feladatok kategorizálásának szempontrendszere

A feladat címe:	
Nyelvi szint:	
A feladatmegoldás időtartama:	
Eszközigény:	
A feladat által fejlesztett készségek:	
A feladat rövid, átfogó ismertetése magyarul:	
A csatolt feladatlapok címe:	
A feladat során felhasznált online anyagok (videók, hanganyagok, applikációk) elérhetősége:	

A digitális kompetencia fejlesztése az oktatók esetében erőteljesen jelentkezett. Feladataik elvégzéséhez folyamatos tervezésre, megbeszélésre, együttműködésre volt szükség, de a személyes találkozás lehetetlenné vált. Ezért általánossá váltak a Zoom és Skype útján történő videokonferenciák, amire a projekt első két szakaszában nem volt példa. A videokonferenciák segítségével sor került a digitális élménynap angol és németes forgatókönyvének összeállítására,

a 7. táblázatban ismertetett állomások és szakmai tartalmuk egyeztetésére, és az állomásokat vezető oktatók, illetve a lebonyolítást segítő hallgatók bevonására és feladat kiosztására.

7. táblázat

A Digitális élménynap angol állomásai

Állomás	1. Kvíz	2. Zene	3. Film	4. Bemutató	5. Szöveg- értés	6. Nyelv- vizsga show	7. Nyelvváltó játék
Program- leírás	#QuizUS+ Játékos vetélkedő	Utazz a zenével az angol nyelvű ország- okban	Tanuljunk skótul! Mini turné a skót nyelv és kultúra vi- lágában	Kenguruk és embe- rek (elő- adás és kvíz)	Próba- nyelv- vizsga: hallás utáni szó- vegértés	Játékos in- formáció- szerzés	Hasonló magyar, angol, német szavak

8. táblázat

A Digitális élménynap német állomásai

Állomás	1. Játékos kvíz	2. Építs egy várost	3. Színes Ausztria	4. Érdekes- ségek Ausztriá- ról és Svájcra	5. Svájc jellegze- tességei – Bécsi zene egykor és most	6. Laza állomás: Utazás Svájcba	7. Nyelvváltó játék
Program- leírás	Tények és érdekes- ségek Svájcra	Makett- házak ki- vágása és ragasz- tása pa- pírból	Virtuális utazás a szomszéd országba, zene, spe- cialítások, híres em- berek	Játékos feladatok, képek, klasszikus és modern osztrák zene, bécsi dialektus	Svájc jel- legzetes- ségei, a klasszikus és mai bécsi zene	Egy fiatal magyar blogger filmje Svájcban tett utazá- sáról. Totó	Hasonló magyar, angol, né- met szavak

Egyes állomásokon a feladatok eleve digitális formában (pl. PPT, hiperlinkek) készültek, míg máshol kinyomtatott feladatlapokkal kiegészülve, vagy manuális munkavégzéssel (pl. makett készítése) kerültek lebonyolításra. Fontos volt tehát, hogy az egyes iskolákban a csoportok munkáját felügyelő és facilitáló nyelvtanárok a digitális élménynap előtt e-mailben megkapják az állomások vezetőitől a nyomtatandó feladatlapokat és a szükséges instrukciókat. Mivel az egyes állomások teljesítésére Zoom-konferenciahívások segítségével került sor, az állomásvezető oktatók feladata volt az is, hogy a forgatókönyvnek megfelelően kezdési időponthoz rendelve Zoom-meghívót generáljanak, és a meghívókat a belépőkódokkal együtt rendelkezésre bocsássák. Ezeket összegyűjtve és rendszerezve az egyes nagyobb csoportokba tartozó 2-3 iskola tanulócsoporthat e-mailben előzetesen megkapták a beosztás szerinti sorrendben a Zoom-meghívókat, illetve az adott feladathoz kapcsolódó nyomtatandó feladatlapokat és az instrukciókat.

A forgatókönyv és az időbeosztások tervezetét megelőzte egy előzetes felmérés a középiskolai koordinátorok körében, melynek során visszajelzést adtak arról, hogy az adott iskola vállalni tudja a technikai feltételek és a helyszín biztosítását, azaz nyelvi csoportonként egy-egy termet biztosít a projektben részt vevő nyelvi csoportjai számára, illetve egy-egy számítógépet vagy laptopot kamerával és mikrofonnal (esetleg kivetítővel) és működő internet-

kapcsolattal. A pozitív visszajelzések után a tervezésnél azt is figyelembe kellett venni, hogy előzetes tapasztalataink szerint a Zoom-konferenciahívásokba történő becsatlakozáshoz, a hang és kép beállításához is szükség volt pár percre a feladatvégzés tényleges megkezdése előtt. Az elkerülhetetlen kisebb technikai problémák kiküszöbölésére minden résztvevő nyelvtanár és állomásvezető oktató rendelkezésére állt a csoportban érintettek telefonos és elektronikus elérhetősége, hogy a problémát azonnal jelezni és orvosolni tudjuk. A hívást minden esetben az állomást vezető oktató vagy hallgató indította el, majd ebbe csatlakoztak be az előzetesen elküldött linkek segítségével az egyes középiskolai csoportok. Ez utóbbiakban a nyelvtanárok mellett a digitális technikákban járatos tanulók is tevékenyen részt vettek, így a digitális kompetenciák fejlesztése ebben a tekintetben mondhatni teljes körű volt.

Mindezeknek köszönhetően a 2020. szeptember 17-én 8 és 14 óra között digitálisan megrendezett élménynap zökkenőmentesen és sikeresen lezajlott, az összes középiskolai csoport aktív és interaktív részvételével. A Digitális élménynap módszertani újításnak számít, ilyen jellegű rendezvényre ezelőtt még sohasem került sor, és a szakirodalomból sem ismert. Az oktatók otthonról vagy az egyetem területéről vezették az állomásokat, ezekbe a hallgatók bekapcsolódtak. Egy négyfős hallgatói csapat az egyetem egyik terméből jelentkezett be. A párhuzamosan, azonos időbeosztással működő állomásokon az adott nyelvi programhoz kapcsolódó 2-3 középiskolai csoport alkotta nagyobb csoport vett részt előzetes beosztás szerint, vetésforgóban. Ennek köszönhetően minden csoport minden állomás programjában részt tudott venni, a feladatok lebonyolítására pedig rendkívül érdekes, interaktív és kooperatív formában kerülhetett sor. Egy-egy hívásba 2-3 iskola tanulói csoportjai és nyelvtanárai, az állomásvezető oktatók és segítő hallgatók kapcsolódtak be és a videóhívásnak köszönhetően valós időben, vizuálisan és auditív módon kommunikálva és együttműködve, a képernyőmegosztó funkcióval a videókat, zenéket, ábrákat és feladatlapokat egyszerre felhasználva vettek részt az élménypedagógiai módszereken alapuló nyelvi feladatban. Az élménynap legizgalmasabb, novumnak számító állomása a párhuzamosan 3-3 oktató irányításával megvalósuló utolsó, 7. állomás volt, ahol a tanulói csoportok nyelvet váltottak, azaz az addig német nyelven dolgozók az angol, az angol nyelven résztvevők pedig a német nyelvre váltva vettek részt az úgynevezett *Nyelvváltó játékban*, melynek segítségével betekintést nyerhettek egy másik nyelv használatába.

A Digitális élménynap egyaránt újdonság volt a középiskolai nyelvtanárok és tanulók, valamint az oktatók és hallgatók számára. A nyelvtanárok reflexiói alapján összegyűjtöttük a sikeres és kevésbé sikeres elemeit, és a javítási javaslatokat. Ezeket a tapasztalatokat felhasználjuk a következő digitális élménynapok vagy élményfoglalkozások tervezésénél. Az élménynap tehát egyúttal tekinthető a következő 3 projektnapra tervezett, egy másik nyelv kultúrájával és nyelvhasználatával történő megismerkedést és a nyelvtanuláshoz nyújtott további motivációt kínáló élménynap előfutáraként és megalapozásaként, illetve egy új, digitális formában megvalósuló élménypedagógián alapuló nyelvi foglalkozásokból álló interaktív projektlem kidolgozásaként és bevezetéseként.

4. KOMPETENCIAFEJLESZTÉS A MENEDZSMENT ÉS SZAKMAI VEZETÉS SZEMPONTJÁBÓL

A projekt menedzsere, szakmai vezetője, valamint az angol és a német alprojektvezetők a projekt befejező szakaszában arra törekcszenek, hogy a projekt **dokumentációja, disszeminációja és reflexiója** a lehető legmagasabb fokon valósuljon meg. Ennek érdekében ezek az oktatók erőteljesen fejlesztették tervezési, szervezési, rendszerezési, reflexiós és digitális kompetenciáikat.

4.1. Dokumentáció és disszemináció

A projekt tevékenységeinek és eredményeinek dokumentálása és terjesztése folyamatos feladat, de különösen a záró szakaszban válik hangsúlyossá. Míg a korábbi félévekben elsősorban a projektről szóló híradás és információ terjesztése állt a középpontban a középiskolai honlapok és a média (elektronikus és nyomtatott újság, helyi televízió) segítségével, a befejező szakaszban a szakmai tudásanyag összegyűjtése és közkinccsé tétele volt a cél. Ennek érdekében a szakmai vezető összegyűjtötte és tanulmánykötetben megjelentette azokat a tanulmányokat és kutatási beszámolókat, amelyek a tanártovábbképzések anyagát képezték. Az angol és a német alprojektvezetők pedig összegyűjtötték azokat az idegen nyelvi és országismereti feladatokat, amelyek az élménynapok állomásaira készültek. Ezeket egy digitális munkafüzetben strukturálták, és a középiskolai tanárok rendelkezésére bocsátják.

A projekt valamennyi csoportjának minden félévben külön mappája van, ezekből minden élményműfoglalkozás ideje, helye, témája, tevékenysége és résztvevőinek neve visszakéreshető, így biztosítható a projekt transzparenciája. A dokumentáció folyamatos ellenőrzése és strukturálása a szakmai vezető feladata. Ugyancsak áttekinthetők az élménynapok forgatókönyvei, melyek összeállítása és nyomtatása az alprojektvezetők feladata.

4.2. Reflexió

A folyamatos reflexió nemcsak a projekt minőségmenedzsmentjét javítja, de fontos cél a tanárok képzésében és továbbképzésében is. A középiskolai tanárok tanári beszámolók formájában minden hónapban elküldik a havi tevékenységeikről írt reflexiójukat. A júniusi és júliusi beszámolók az online tanártovábbképzési feladatokra, az augusztusi a tanártovábbképzési konferenciára, a szeptemberi és a további beszámolók pedig a digitális élménynapokra terjednek ki.

Az egyes tevékenységek és rendezvények reflexiója és ezek alapján a következők tervezése a szakmai vezetők folyamatos kommunikációjában valósul meg digitális úton, zoom-konferenciák formájában. A megbeszélés egy kiinduló koncepció létrehozásával kezdődik, aminek elemeit a szakmai vezetés tagjai érvek és ellenérvek felsorakoztatása után elvetik, módosítják vagy elfogadják. A tervek azután kerülnek az oktatók, végül a hallgatók szintjére, akik a részletes tervezést és a megvalósítást végzik.

A projekt befejező szakaszában a szakmai vezetés fontos feladata annak reflexiója is, hogyan segítette a projekt a középiskolai tanárok, az egyetemi oktatók és a tanárjelöltek pedagógusi kompetenciáinak fejlesztését. Ennek áttekintéséhez az alábbi dokumentumot használjuk fel: Pedagóguskompetenciák és a Pedagógus II. szint sztenderdjei⁴

9. táblázat

A Nyelvkaland projekt a középiskolai tanárok, az egyetemi oktatók és a tanárjelöltek pedagógusi kompetenciáinak szolgálatában

Pedagóguskompetenciák és a Pedagógus II. szint sztenderdjei (saját kiemelések a szövegből)	A Nyelvkaland projektben megvalósuló kompetenciafejlesztés
1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás	
A pedagógus törekszik (...), a képességek és a tudás fejlesztésének egységben való kezelésére.	A projekt a célcsoportok nyelvi képességeit fejlesztette, tudásukat bővítette.
Felismeri a más szaktárgyakhoz, művelődési területekhez való kapcsolódás lehetőségeit.	A projekt integrálta az angol és a német nyelvet, a zene, rajz, földrajz, történelem, informatika, sport elemeit.

⁴ Pedagóguskompetenciák és a Pedagógus II. szint sztenderdjei https://www.crnlg.hu/_user/browser/File/fajlok/tanarok/Pedagogus_II_sztenderdek.pdf.

Képes rugalmasan alakítani a tanítási stratégiákat a tanulási célokkal összhangban és differenciálni a tanulói képességeknek megfelelően.	A projekt tanulási stratégiáit az élményfoglalkozások és az élménynapok jelentették. Rugalmas volt az áttérés a távoktatásra. A differenciálás megvalósult.
Fontosnak tartja a formális, a nem formális és az informális úton, tanulási környezetben szerzett tudás összekapcsolását.	A projekt nem formális oktatási kerete a formális iskolai oktatást jól egészítette ki.
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók	
Képes a tervezés során a kollégákkal és a tanulókkal együttműködni.	A projektben a tanárok együttműködtek egymással, az oktatókkal, a tanárjelölt hallgatókkal és a tanulókkal.
3. A tanulás támogatása	
Tudja, hogy az egyes gyerekek, tanulócsoporthoz tanulásának támogatása különböző stratégiákat, módszereket igényel, ezért törekszik az életkori, az egyéni és a csoportosajátosságoknak megfelelő, aktivitást, differenciálást elősegítő tanulási-tanítási stratégiák, módszerek alkalmazására.	A projekt változatos élménypedagógiai módszereket követett, feladatai aktivitásra ösztönöztek, és figyelembe vette a differenciálást.
Nyitott az új tanulásmódszerek, tanulási-tanítási módszerek, az IKT új pedagógiai alkalmazásának megismerésére és saját tanulási-tanítási folyamatába való beépítésére.	A projekt új tanítási-tanulási módszereket alkalmazott, az 5. félévben részben, a 6. félévben teljes egészében az IKT pedagógiai alkalmazását követte.
4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség	A projektben több hátrányos helyzetű régió iskolája vett részt, illetve olyan tanulói csoportok, melyekhez több hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló tartozik.
5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység	Mindezek a projekt alapvető céljai voltak.
Képes értelmezni és a tanulók érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális folyamatokat, amelyek befolyásolják a tanulók esélyeit, iskolai és iskolán kívüli életét.	
6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiség-fejlődésének folyamatos értékelése, elemzése	Az élményfoglalkozásokon és az élménynapokon a tanárok a pedagógiai folyamatok és a tanulók megfigyelői, értékelői, elemzői voltak.
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás	
Tevékenysége során tudatosan épít a szervezeten belüli és kívüli kapcsolatokra, együttműködési lehetőségekre. Követi figyelembe veszi munkájában a helyi innovációk eredményeit.	
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	
Pedagógiai munkájában felmerülő problémáikhoz képes adekvát szakirodalmat keresni, felhasználni.	A projektben a tanárok online továbbképzési kutatási feladatokat kaptak.
Tudatosan él a kiégést megelőző technikák alkalmazásával.	A projekt kiragadta a tanárokat az iskolai hétköznapiakból.

ÖSSZEFOGLALÁS

A „Nyelvkaland ME” projekt mind a négy célcsoportja, a középiskolai tanárok és a tanulók, valamint az egyetemi oktatók és hallgatók esetében optimális módon fejleszti azok idegennyelvi, szociális és digitális kompetenciáit (BIKICS 2020). A projekt a középiskolai

tanárok és az egyetemi oktatók esetében továbbképzésnek tekinthető, a középiskolai tanulók esetében a nyelvi képzést, a tanárjelölt hallgatók esetében pedig a nyelvi-módszertani-pedagógiai képzést szolgálta eredményesen.

Nyelvszakos középiskolai tanulók és hallgatók megismertek és kipróbáltak új (részben digitális) élménypedagógiai módszereket. Megismerték és fejlesztették a következő képességeiket: saját tanulási és tanítási, valamint tanári képességeik, különös tekintettel a tanulás és tanítás tervezésére és szervezésére, kommunikációs és kooperációs készség, kreativitás és önállóság, döntési és problémamegoldási képességek.

Együttműködtek egymással, a tanulókkal, a tanárokkal és az oktatókkal, ezzel fejlesztették szociális kompetenciájukat, és kapcsolati hálózatot építettek ki. A projekt során megismertek és összehasonlítottak különböző iskolákat, feltételrendszereket, tanáregyenlegeket, módszereket és tananyagokat.

Összekapcsolták a tanulás és a tanítás elméletét és gyakorlatát: elméleti ismereteiket felhasználva tanulási és tanítási terveket dolgoztak ki és valósítottak meg, majd reflektáltak tapasztalataikra. Hasznos és különleges információkat és tanítási anyagokat kaptak vagy gyűjtöttek.

Végül, de nem utolsósorban: tudásukkal és személyes példamutatásukkal motiválták egymást, valamint a többi tanulót és tanárjelöltet, és segítették a Miskolci Egyetemet nyelvoktatási hagyományainak megőrzésében és továbbadásában.

IRODALOM

- [1] Bikics Gabriella (2020). Élménypedagógia a nyelvtanárképzésben. In Fazekas Csaba (szerk.). *Bonarum Cultores artium. A Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának kutatói almanachja*. A Szellem és tudomány folyóirat különszáma 11. évfolyam Miskolci Egyetem, BTK Alkalmazott Társadalomtudományok Intézete. Miskolc: pp. 27–34., <https://www.uni-miskolc.hu/~btmtt/almanach/bonarum.html>, letöltve: 2020. 09. 24.)
- [2] https://www.crnlg.hu/_user/browser/File/fajlok/tanarok/Pedagogus_II_sztenderdek.pdf (1–2. oldal), letöltve: 2020. 09. 24.